

Mgr. David Hampel, Ph.D.

Hybešova 119

664 17 Tetčice

Věc: Rozhodnutí VV ŠSČR k „Odvolání proti „Rozhodnutí o námitce proti rozhodnutí rozhodčího“ vydaného dne 8. 12. 2011 Ing. Petrem Zárubou, předsedou STK ŠSČR“

VV ŠSČR (dále jen VV) jako odvolací orgán dle čl. 3, odst. 3 Odvolacího řádu ŠSČR projednal odvolání Mgr. Davida Hampela, Ph.D. proti „Rozhodnutí o námitce proti rozhodnutí rozhodčího“ vztahujícímu se k utkání 2. ligy D 2011/2012 mezi družstvy ŠK Caissa COLAIR Třebíč B a TJ Slavia Hradec Králové B, hranému v Třebíči dne 6. 11. 2011 (dále jen Odvolání), a dne 7. 2. 2012 rozhodnul takto:

Rozhodnutí:

VV potvrzuje rozhodnutí STK ŠSČR učiněné v 1. instanci.

Odůvodnění:

Jelikož bylo v předmětném Odvolání poukázáno na zřejmé nedostatky v odůvodnění rozhodnutí STK ŠSČR, VV znovu pečlivě prozkoumal veškeré materiály a podklady, které byly využity v námitkovém řízení v 1. instanci. Kromě toho:

- byl důkladně osobně vyslechnut Mgr. D. Hampel, Ph.D., který v předmětném utkání působil ve funkci rozhodčího
- bylo prodiskutováno vyjádření JUDr. M. Michálka, předsedy ŠK Caissa Třebíč, k Odvolání
- byly prostudovány relevantní pasáže z originálního znění Pravidel šachu FIDE s výkladem jednotlivých článků (dále jen Pravidla)

- bylo rovněž přihlédnuto k vyjádření mezinárodně uznávané autority v oblasti pravidel šachu, p. G. Gijssena, k jeho vlastní kauze na Talově memoriálu 2006, kde po chybném rozhodnutí o ukončení partie též zvažoval, zda nenařídí hráčům v partii pokračovat.

Cílem VV bylo nejen získat co nejpodrobnější a nejvěrohodnější chronologicky uspořádaný přehled o dílčích událostech, které nastaly v předmětné partii, ale také odpovědět na tyto klíčové otázky:

- 1) Byla předmětná partie Bradáč – Novák po 1. časové kontrole ukončena?
- 2) Pokud byla partie ukončena, tak ve kterém okamžiku, jakým úkonem a podle kterého článku Pravidel?
- 3) Pokud byla partie ukončena, může rozhodčí nařídít její dodatečné pokračování (obecně, i v daném konkrétním případě)?

Různé způsoby ukončení partie jsou jednoznačně definovány ve čl. 5 Pravidel: matem, patem, vzdáním partie, dohodou na remíze, uznáním reklamace, vznikem mrtvé pozice apod. Samozřejmě lze konstruovat situace, ve kterých je diskutabilní, zda jednání hráče je nebo není zřetelnou deklarací kapitulace. Přitom není nutné kapitulaci deklarovat slovně, stejně jako demonstrativně shodit krále. Běžnou praxí je pouhé zastavení hodin a podání ruky soupeři na znamení kapitulace, aniž by tento akt byl doprovázen jakýmkoliv slovním vyjádřením. Naproti tomu, ačkoliv je tento názor všeobecně rozšířen, samotný akt podepsání partiáře nelze považovat za úkon ukončující partii. Jak plyne ze čl. 8.7 Pravidel, podpis partiáře bezprostředně navazuje na ukončení partie a tímto aktem se pouze stvrzuje dosažený výsledek partie. Ostatně celý čl. 8 Pravidel definuje pouze nakládání s partiářem, avšak neřeší vlastní průběh hry.

Jestliže do průběhu partie zasáhne časová tíseň, v níž po pádu praporku rozhodčí zastaví hodiny, proběhne kontrola splnění předepsaného počtu tahů. Na následné deklaratorní prohlášení rozhodčího mohou hráči regulérně reagovat dvěma způsoby. Buď s názorem rozhodčího souhlasí, pak jeho verdikt platí a v případě nesplnění předepsaného limitu partie končí, což hráči následně stvrdí svými podpisy. Anebo při jakékoliv sebemenší pochybnosti (hráčů či rozhodčího) nebo při odporu kteréhokoliv z hráčů proti prohlášení rozhodčího proběhne rekonstrukce a teprve pak

rozhodčí svůj verdikt buď potvrdí, anebo změní. V daném případě hráči souhlasili s tvrzením rozhodčího o nedostatečném počtu provedených tahů, podepsali výsledek do obou partiáří a tento výsledek byl zaznamenán do zápisu o průběhu utkání, není tedy pochyb o tom, že **partie byla po 1. časové kontrole ukončena** a z obou jejích aktérů se již stali diváci.

Z rekonstrukce událostí a vyjádření přímých aktérů sice plyne, že p. Bradáč rozhodně neměl v úmyslu partii vzdát a nic takového tedy určitě nedeklaroval, nicméně po krátké diskusi s rozhodčím uznali oba hráči rozhodnutí rozhodčího, že bílý prohrál. Právě tímto okamžikem tedy partie skončila a její výsledek následně oba hráči stvrdili svými podpisy na obou partiářích. Lze možná argumentovat, že p. Bradáč při podpisu partiáře konal v omylu, když pouze plnil instrukce rozhodčího, avšak u účastníka ligové soutěže nelze akceptovat představu takové neznalosti Pravidel (která jsou v dané situaci jakožto lex specialis nadřazena obecným zákonům), aby nevěděl, že podpisem partiáře stvrzuje konec partie a přichází tak definitivně o jakoukoliv možnost v partii dále pokračovat. Kdyby měl p. Bradáč sebemenší pochybnost o správnosti rozhodnutí rozhodčího, mohl trvat na provedení rekonstrukce, při které by se velmi pravděpodobně skutečný počet provedených tahů zjistil. V tomto p. Bradáč nade vši pochybnost v omylu nebyl. Za povšimnutí přitom stojí, že jak rozhodčí při kontrole bezprostředně po pádu praporku, tak ani p. Bradáč při podepisování partiáří nepostřehli, že v partiáři černého je zapsáno již 42 tahů. Za ještě výraznější povšimnutí ovšem stojí, že na nesrovnalost mezi počtem tahů na svém partiáři a tvrzením rozhodčího nijak neupozornil ani p. Novák. I kdyby si nebyl jistý, zda není jeho zápis chybný, nebo kdyby si myslel, že rozhodčí rozhodl o překročení času bílého až dodatečně, se zpožděním 2 tahů (což neodpovídá popisu průběhu partie), mohl a měl svou pochybnost vyjádřit a přispět tak k objasnění skutečného počtu tahů. Je však nutné vyjasnit, že o chování obou hráčů v této fázi partie je možno polemizovat z hlediska etického, avšak k porušení Pravidel zde zjevně nedošlo, neboť vyžadování rekonstrukce po pádu praporku není obligatorní. Především však měl rekonstrukci nařídit sám rozhodčí, a to na základě rozdílného počtu tahů na partiářích bílého a černého, kterého si měl povšimnout.

Otázkou však zůstává, zda partie skončila kapitulací bílého ve smyslu čl. 5.1.b Pravidel, nebo prohrou na čas dle čl. 6.9. Pravidel. Z vyjádření aktérů je zřejmé, že v okamžiku, kdy se podepisovaly partiáře, byli oba hráči i rozhodčí za jedno v tom, že podepisují prohru bílého na čas (nedokončený 40. tah). Kdyby bývali nepodepsali jen číselný výsledek 0-1, určitě by p. Bradáč byl ochoten podepsat text „a bílý překročil čas“, stejně jako by pravděpodobně nebyl ochoten podepsat formulaci „a bílý se vzdal“. Nicméně z výkladu Pravidel je zřejmá analogie s následujícím stanoviskem u čl. 5.1.b: *„If a player believes he has been checkmated and subsequently, during the post mortem for example, discovers that he was not then that player is deemed to have resigned.“* Z této formulace jasně plyne závěr, že i když se později ukáže, že situace ve skutečnosti nebyla taková, jak se hráč v daném okamžiku domníval, pak se jeho jednání považuje za kapitulaci. Přestože tedy v okamžiku podpisu partiářů byli hráči i rozhodčí přesvědčeni, že partie skončila prohrou bílého na čas dle čl. 6.9. Pravidel, ve světle později zjištěných skutečností je nutno považovat partii za **prohranou pro bílého dle čl. 5.1.b Pravidel**.

Zbývá ještě zodpovědět otázku, zda Pravidla opravňují rozhodčího nařídít pokračování ve hře, pokud již partie byla zjevně ukončena. Po pečlivém prostudování šachové legislativy a také výše zmíněného stanoviska p. Gijssena k analogické situaci na Talově memoriálu 2006 se VV kloní k výkladu, že v jednu ukončené partii již obecně pokračovat nelze. Z vyjádření rozhodčího plyne, že své rozhodnutí učinil při vědomí čl. 8.7. Pravidel, avšak nevyložil si jeho znění správně. Ze znění článku a z komentáře ve výkladu Pravidel je zřejmé, že rozhodčímu je v opodstatněných důvodech umožněno změnit podepsaný výsledek partie, je však nutno rozlišovat mezi změnou výsledku partie a jejím pokračováním. VV je přesvědčen, že v situaci, která nastala v předmětném utkání, **obnovení již zjevně ukončené partie nebylo legálně možné**, a tedy příslušné rozhodnutí rozhodčího bylo chybné.

VV považuje za důležité věnovat pozornost ještě jednomu aspektu této kauzy. V šachu, tak jako i v jiných sportovních odvětvích, může v praxi, zejména ve sporných situacích či ve stresových okamžicích, pochopitelně docházet k chybným rozhodnutím rozhodčího. I přesto jsou hráči i ostatní účastníci povinni rozhodnutí rozhodčího respektovat a řídit se jimi. Šachová legislativa poskytuje dostatek nástrojů pro obranu proti chybným rozhodnutím. Avšak postoj, kdy hráč, který

je přesvědčen o nesprávnosti rozhodnutí rozhodčího, se jeho pokyny odmítne řídit, představuje nebezpečný precedens. VV upozorňuje, že **odmítání hráče řídit se pokyny rozhodčího je neakceptovatelné** a v přímém rozporu s platnou legislativou, např. čl. 2.6.4. Soutěžního řádu ŠSČR. Pouze proto, že toto jednání nebylo předmětem ani námitky v 1. instanci, ani Odvolání proti rozhodnutí o námitce, nebude VV v tomto rozhodnutí z jednání p. Nováka v předmětném utkání vyvozovat další důsledky.

Poučení:

Dle čl. 7 Odvolacího řádu ŠSČR je rozhodnutí odvolacího orgánu učiněné ve 2. instanci konečné a nelze se proti němu odvolat.

V Praze 21. 1. 2013

Ing. Jiří Kadeřábek
generální sekretář ŠSČR

Rozdělovník:

Mgr. David Hampel, Ph.D.

ŠK Caissa Třebíč, zastoupený předsedou JUDr. Miroslavem Michálkem

ŠO TJ Slavia Hradec Králové, zastoupený předsedou Ing. Radomírem Novákem

Vedoucí 2. ligy D 2011/2012 – Mgr. Jaroslav Benák